

Naslov: Čista Hedda Gabler

Avtor: PETRA VIDALI

Rubrika/Oddaja: KULTURA

Žanr: POROČILO

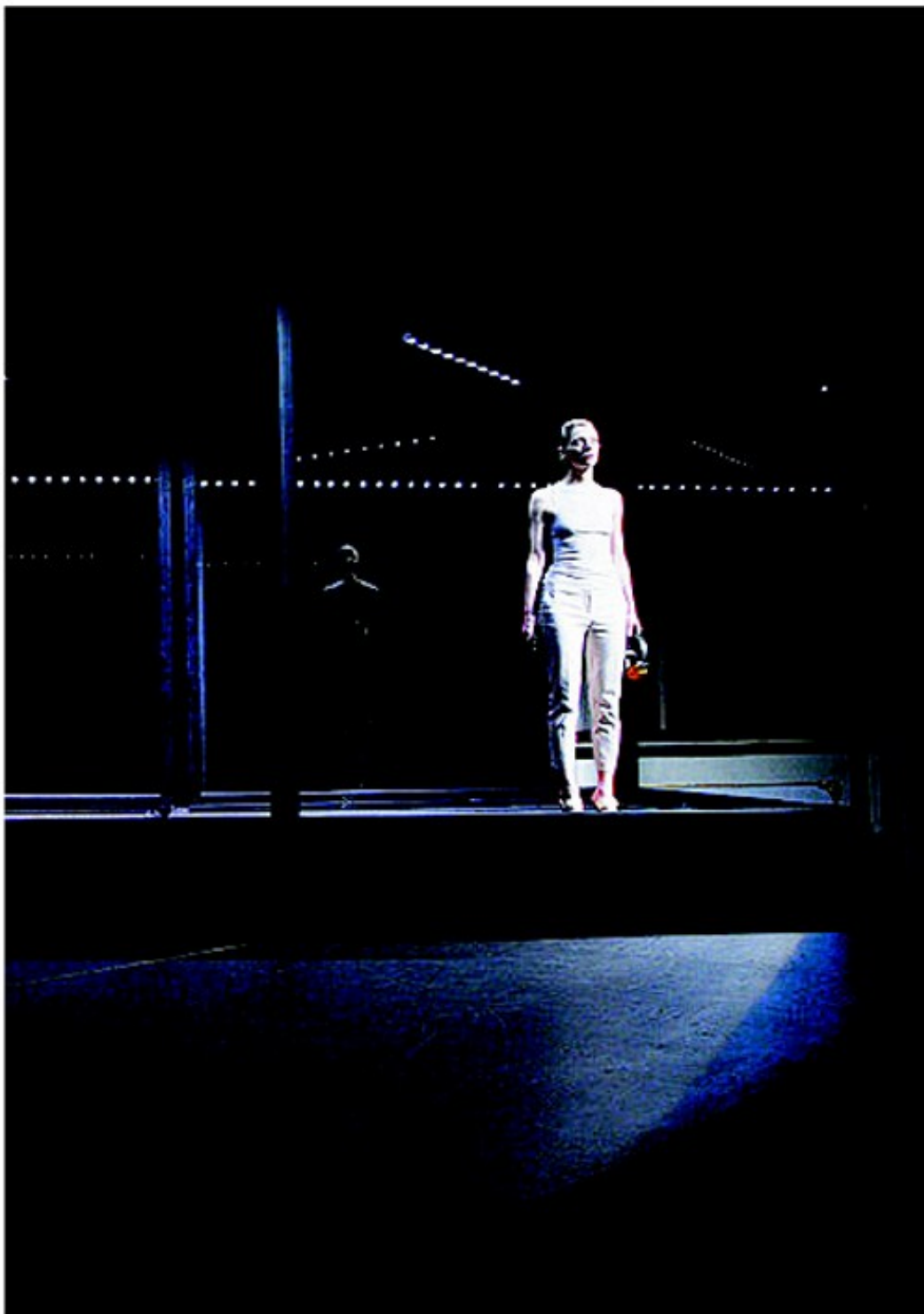
Površina/Trajanje: 421,13

Naklada: 31.150,00

Gesla: SNG MARIBOR

Gledališka kritika

Hedda, Nataša Matjašec Rošker, ujeta v lastne projekcije in konvencije
(Damjan Švarc)

Čista Hedda Gabler

Henrik Ibsen: Hedda Gabler, režija Mateja Koležnik, Drama SNG Maribor, ogled reprize 10. februarja

PETRA VIDALI

Zdi se, da se dve najbolj prepoznavni, vsekakor tudi najbolj nagrajevani režijski poetiki v slovenskem gledališču v zadnjih letih, vse bolj jasno zarisujeta kot nasprotje dveh (večnih) principov, dionizičnega in apoliničnega. Medtem ko se je Lorencijevo gledališče razraščalo - seveda znotraj režijsko zamejenih okvirjev - v žur, razposajeni koncert igralskega ansambla, je Mateja Koležnik vse bolj minimalistične tekste vse bolj minimalistično speljevala do čiste čistine. Med enim in drugim poznim Ibsenom v mariborski Drami, Johnom Gabrielom Borkmanom in Heddo Gabler, smo videli dva njena japonska ekskurza, Abejeve prijatelje in Mišimove No igre, in se je zdelo, da so gledališke tradicije vzhoda idealna inspiracija in poligon za njeno detajlirano, filigransko tkanje uprizoritvene mreže. Pot nazaj k Ibsenu pa je še bolj ščiščena in popolna, kot jo je trasirala z Borkmanom.

Za njene uprizoritve tako značilne monumentalne scenske mehanizme, ki so pritiskali na akterje, jim s svojim počasnim, a vztrajnim premikanjem grozili, da jih bodo zmleli, je zamenjala nepremična steklena konstrukcija (scenografijo podpisuje Marko Japelj). V prvem trenutku, ko se Hedda sprehodi po njej, asociira na (modno) pisto, že v slednjem trenutku pa postane jasno, da je nepredušno zaprta steklena kletka. Vstop in izstop sta možna samo na enem mestu, ki ni mesto svetle odprtosti, gibanje je omejeno, zato šteje vsak gib, in sčasoma se na steklu naberejo odtisi (zlasti Heddinih) rok, ki zaman tipajo, da bi našle odprtino, pot iz zapora.

Na akterje enako kot neprebojnost prostora pritiska prepoznavna tiha, a skoraj neprenehna preteča zvočna kulisa Mitje Vrhovnika Smrekarja. Skoncentrirane, odsekane, zamolčane replike so še potencirane z režij-

skimi rezi, popolnimi zatemnitvami med neonsko osvetljenimi sekvencami (oblikovalec svetlobe Pascal Mérat).

Vse drugo je igra, enako natančna in minimalistična kot celostni koncept. Ansambel je popoln mehanizem za uprizoritev začrtane ujetosti. Prav vsi, Jurij Drevenšek, Maša Žilavec, Mateja Pucko, Ivo Ban in Matjaž Tribušon, podpisujejo izvrstne kreacije, ampak v prav vsakem trenutku je tudi jasno, da je to igra Nataše Matjašec Rošker, igra za Natašo Matjašec Rošker. Takšne absolutne možnosti ni imela že dolgo, in izkoristila jo je absolutno. Dramaturg Goran Ferčec je v spremni študiji zapisal, da je Hedda dramski lik, ki mu je treba prizanesti z diagnozo, čeprav ima psiho in duševnost tiste vrste ženske, ki jo je Freud oblikoval kot svojo idealno pacientko. Točno to naredi oziroma tega ne naredi Matjašec Roškerjeva. Niti za trenutek ne zapade v histeričnost, ena sama mirna nemirnost jo je, povsem natančna in jasna v vsakem izrazu, hkrati pa povsem neulovljiva. Kot je neulovljivo, nemogoče tisto, kar hoče. Nataša Matjašec Rošker odigra Heddo tako, da se zdijo podmene o Heddi kot enem najmočnejših ženskih likov svetovne dramatike in preroškem ter paradigmatičnem ženskem liku 20. stoletja povsem točne. Pri Ibsenu njeno svobodo seveda prečijo družbene konvencije, toda Hedda, kot jo vidimo v mariborski uprizoritvi, prav sredi maksimalne fizične, scenske, režijske ujetosti pravzaprav presega konkretno danost in "sporoča", da je izpolnitev nemogoča ne glede na družbeni red.

Vrhunska predstava, vrhunska Hedda.

*Vrhunska
predstava,
vrhunska Hedda*